

رابطه سبک‌های دلبستگی با وسواس فکری-عملی: نقش تعدیل‌گر جنسیت

تکتم امامعلی خانی^۱، بهاره زارعی^۲، ثنا مهدی زاده^۳، یاسمن علی پور^{۴*}

چکیده

مقدمه: اختلال وسواس فکری عملی یک اختلال شایع و مزمن است که به منظور خنثی کردن برخی از افکار شروع می‌شود، افکاری که وارد ذهن فرد می‌شوند که وسواسی هستند و فرد نمی‌تواند آن‌ها را کنترل کند. با شدت یافتن این رفتارها یا اعمال ذهنی فرد به حالتی دست می‌یابد که دیگر نمی‌تواند از انجام آن‌ها جلوگیری کند.

روش‌ها: پژوهش حاضر با توجه به هدف کاربردی و با توجه به نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه زوج‌های جوان شهر کرمان که حداکثر ده سال از مدت ازدواج آنها گذشته باشد تشکیل داده‌اند. نمونه مورد نظر مشتمل بر ۲۴۰ نفر است که به شیوه هدفمند انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌های این پژوهش از سه ابزار (۱) پرسشنامه سبک‌های دلبستگی کولینز و رید، (۲) پرسشنامه وسواس فکری عملی مادزلی و (۳) پرسشنامه سبک‌های حل تعارض زوجین رحیم استفاده شده است. جهت بررسی پایداری این پرسشنامه‌ها از آلفای کرونباخ و جهت بررسی روایی آن‌ها از روایی سازه استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده گردیده است.

یافته‌ها: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان دهنده آن بوده که نقش تعدیل‌کننده جنسیت در تاثیر وسواس فکری-عملی بر سبک‌های دلبستگی در زوجین تایید نشد. همچنین وسواس فکری-عملی، سبک‌های دلبستگی را به طور منفی و معناداری پیش‌بینی می‌کند. بدین ترتیب که افزایش وسواس فکری-عملی پیش‌بینی‌کننده کاهش دلبستگی در زوجین است.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج بدست آمده بنظر می‌رسد بکارگیری سبک‌های حل تعارض مسلط و سبک‌های دلبستگی وابستگی می‌تواند نقش بسزایی در کاهش وسواس فکری عملی زوج‌های جوان ایفا نماید.

کلید واژگان: زوج‌های جوان، سبک‌های حل تعارض، سبک‌های دلبستگی، وسواس فکری عملی

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۱/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۲/۸

استناد: امامعلی خانی تکتم، زارعی بهاره، مهدی زاده ثنا، علی پور یاسمن. رابطه سبک‌های دلبستگی با وسواس فکری-عملی: نقش تعدیل‌گر جنسیت، خانواده و بهداشت، ۱۴۰۳؛ ۴۶(۴): ۱۶۱-۱۵۱

^۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی بالینی، ساختمان اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، شیراز، ایران
toktamalikhany@gmail.com

^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی بالینی، ساختمان اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، شیراز، ایران
Bahareh.zarei76@gmail.com

^۳ - دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، ساختمان اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، شیراز، ایران
Sanamehdizadeh1996@gmail.com

^۴ - (نویسنده مسئول)، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی بالینی، ساختمان اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، شیراز، ایران. Yasamanalipour839@gmail.com تلفن: ۰۹۳۰۷۵۷۶۰۰۶

مقدمه:

خانواده یکی از نمادهای مهم اجتماعی است که سلامت و سعادت جامعه به سلامت و پویایی اعضای آن وابسته است و در عین حال سلامت و تعادل نظام خانواده به کیفیت روابط زن و مرد و رضایتمندی زناشویی بستگی دارد (۱). رضایتمندی زناشویی نشان دهنده استحکام و کارایی نظام خانواده است و چنانچه به خاطر مشکلات جسمی و یا روانی (وسواس، سبک دلبستگی نامناسب، مشکلات حل تعارض و ...) رضایتمندی زناشویی کمتری باشد، استحکام و دوام خانواده دچار تزلزل خواهد شد و پیامدهای منفی به دنبال خواهد داشت (۲).

در بین اختلالات روانپزشکی، اختلال وسواس فکری عملی^۱ یک اختلال شایع و مزمن است که به منظور خنثی کردن برخی از افکار در ابتدا شروع می‌شود، افکاری که وارد ذهن فرد می‌شوند (تداخلی) که تکراری (وسواسی) هستند و فرد نمی‌تواند آن‌ها را کنترل کند. به مرور زمان این رفتارها یا اعمال ذهنی شدیدتر و بیش از حد مدنظر انجام می‌شوند، که اجبار نامیده می‌شود و در آن حالت فرد نمی‌تواند از انجام آن‌ها جلوگیری کند (۳). بر اساس داده‌های سال سازمان بهداشت جهانی، اختلال وسواس فکری عملی حدود ۲ تا ۳ درصد از جمعیت جهان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در میان درمان‌های انجام شده، رایج ترین درمان‌های شناختی رفتاری، روان‌درمانی و دارودرمانی است. با این حال، ۴۰٪ از بیماران به چنین درمان‌هایی پاسخ نمی‌دهند (۴).

علیرغم تحقیقات فراوانی که در سال‌های اخیر در مورد علت این بیماری انجام شده است، هنوز دانش جامعی به دست نیامده است. به طور گذشته نگر، آنها شروع اختلال و وسواس فکری اجباری را با پیوند دادن به رویدادهای استرس‌زا زندگی تجربه شده توسط بیماران، مانند ازدواج، فرزندآوری یا بارداری، ضررهای قابل توجه، ارتقاء به شغل/موقعیت جدید و بیماری‌های جسمی شدید توصیف می‌کنند (۵).

با توجه به اینکه ازدواج یکی از مهم ترین تصمیم‌ها در زندگی هر فرد محسوب می‌گردد لذا وجود یک ازدواج رضایت‌مندانه، محل تلاقی و تبادل احساسات و عواطف مثبت بین زوجین جوان است و تشکیل خانواده بهنجار نقش مهمی در سلامت، کیفیت زندگی و بهزیستی کل جامعه دارد. در رابطه زناشویی به ویژه در سال‌های ابتدایی زندگی عوامل متعددی باعث ایجاد اختلال بین افراد به ویژه ایجاد اختلال وسواس فکری عملی می‌شود. یکی از این دسته عوامل که همبستگی بالایی در ایجاد وسواس فکری عملی دارد و پژوهشگران زیادی نیز بر رابطه این دو عامل صحنه گذارده‌اند، سبک‌های دلبستگی^۲ است (۶-۸). در همین راستا، نظریه دلبستگی که یکی از چارچوب‌های نظری مناسب برای تبیین سازگاری با بیماری‌ها است مطرح گردیده است. دلبستگی، پیوند عاطفی و هیجانی نسبتاً پایداری است که بین کودک و مادر یا افرادی که کودک در تعامل مداوم با آنهاست، ایجاد می‌شود (۹).

نظریه‌پرداز اصلی دلبستگی، جان بالبی^۳ (۱۰) معتقد بود میزان دسترس پذیری و پاسخدهی مستمر به تلاش‌های افراد برای رسیدن به آرامش و امنیت، کیفیت و سبک دلبستگی افراد را تعیین می‌کند. جانسون^۴ (۱۱) سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را مشخص کردند. آنها معتقد بودند سبک‌های دلبستگی، انتظارات کودک را در مورد این که آیا مادر (مراقب) از نظر عاطفی پاسخگو هست یا نه، شکل می‌دهند و تعیین می‌کنند که آیا خود، ارزش عشق و محبت دارد یا نه. سبک‌های دلبستگی نه

^۱. Obsessive-Compulsive Disorder (OCD)

^۲. Attachment Styles

^۳. John Bowlby

^۴. Johnson

تنها در کودکی بلکه در بزرگسالی به ویژه پس از ازدواج و در زندگی زناشویی هم نقش اساسی در برقراری ارتباط زوجین به ویژه زوج‌های جوان دارند. سبک‌های دلبستگی یکی از عوامل تعیین‌کننده عمده شیوه واکنش و سازگاری افراد به استرس‌های عمده است. فردی با الگوی دلبستگی ایمن، مراقب خود را قابل دسترس می‌داند و خودش را به صورت مثبت تجربه می‌کند، در الگوی دلبستگی دوسوگرا، مراقب به‌طور پیوسته فرد را از خود می‌راند و خود نیز ناایمن است، اما به‌طور اجباری به خودش اعتماد می‌کند و در نهایت در الگوی دلبستگی اضطرابی، فرد، مراقب خود را به عنوان یک پاسخگوی بی‌ثبات و خود را به عنوان فردی وابسته و بی‌ارزش تجربه می‌کند. سبک دلبستگی از جمله ویژگی‌هایی است که بر روابط زوجین تاثیر داشته و متقابلاً از روابط زوجین تاثیر می‌پذیرد.

تعارض و اختلاف، قلب روابط عاشقانه است وجود لطیفه‌ای چون «علت عمده طلاق‌ها، ازدواج است»، ناظر بر پیوند تعارض و صمیمیت است (۱۲) بنابراین، تعارض در روابط صمیمی، طبیعی است و ازدواج از این قاعده مستثنی نیست؛ زیرا تعاملات مکرر و مختلف زوجین، زمینه‌های بیشمار تعارض را فراهم می‌کند و تعارضات زناشویی پیوستاری از وجود اختلاف در تعاملات بین فردی هستند که شامل رفتارهایی است که به ارتباطات خصوصت‌آمیز، تنش‌زا، مخالفت‌آمیز و تضاد منجر می‌شود (۱۳).

تعیین ماهیت طبیعی بودن تعارضات بین همسران دشوار است؛ برخی از زوجین ساختاری از تعاملات را شکل می‌دهند که غالباً طبق آن به بحث می‌پردازند. برخی دیگر کمتر اختلافات را تجربه می‌کنند و به‌طور معمول تنها در مورد مسائل بااهمیت به اختلاف می‌رسند. با این حال، الگوهای رشد و نمو ثابت است؛ برای مثال، زوج‌هایی که از مدت ازدواج آنها زمان زیادی گذشته است، اختلافات کمتری در مقایسه با زوج‌های جوان دارند. تعارضات زناشویی به مثابه حاصلی از احساسات و تعاملات رفتاری منفی در هم‌سران، بسته به موضوع تعارضات، شدت و استمرار تعارضات در صورت پایداری، می‌تواند حاوی پیامد جدی فیزیولوژیکی و روانشناختی و مشکلاتی در نحوه دلبستگی بین زوجین باشد (۱۴).

بنا بر موارد مطرح شده مساله مورد بررسی آن است که آیا مهمترین عوامل فردی موثر در زندگی زنان و مردان که بر وسواس فکری عملی به ویژه در بین زوج‌های جوان تاثیر می‌گذارند سبک‌های دلبستگی است که به شیوه‌های گوناگون زندگی آنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد و چارچوبی را جهت فهم دقیق و بهتر روابط زناشویی و حل تعارضات فراهم می‌نماید همچنین با توجه به اینکه وسواس فکری عملی با تغییراتی در نواحی مغز که به تشخیص تعارض در اطلاعات، پردازش و سیگنال‌دهی آنها به ویژه زمانی که افزایش کنترل از بالا به پایین مورد نیاز است، همراه می‌باشد، می‌توان بیان نمود که سبک‌های حل تعارض زنان و مردان نیز بر وسواس فکری عملی تاثیرگذار هستند و می‌توانند نقش میانجی را در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و وسواس فکری عملی ایفا نمایند و اینکه آیا تفاوتی در موارد مطرح شده بین زنان و مردان وجود دارد. لذا این سوال اساسی مطرح می‌گردد که آیا بین سبک‌های دلبستگی با وسواس فکری-عملی با میانجی‌گری سبک‌های حل تعارض رابطه‌ای بین زنان و مردان تفاوت وجود دارد؟

روش پژوهش:

پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه زوج‌های جوان شهر کرمان که حداکثر ده سال از ازدواج آنها گذشته باشد و آمار دقیقی از آنها در دسترس نیست، تشکیل می‌دهند. نمونه مورد بررسی جهت انجام پژوهش با توجه به اینکه روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش روش مدلیابی معادلات ساختاری است و در تحلیل عاملی تاییدی و مدل ساختاری، حداقل حجم نمونه براساس متغیرهای پنهان تعیین می‌شود نه متغیرهای مشاهده‌پذیر و ۲۰ نمونه برای هر عامل (متغیر پنهان)

لازم است؛ لذا در این پژوهش بر اساس تعداد مسیرها و با توجه به اینکه در پژوهش حاضر سه سازه سبک‌های حل تعارض (سبک یکپارچگی، سبک مسلط، سبک ملزم شده، سبک اجتناب کننده و سبک مصالحه)، سبک‌های دلبستگی (اضطرابی، نزدیک بودن و وابستگی) و وسواس فکری عملی (وارسی، تمیزی، کندی و شک و سواسی) و ۱۲ متغیر پنهان را مورد بررسی قرار می‌دهیم ۲۴۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس از بین مراجعه‌کنندگان مطب دندانپزشکی دکتر سعید رئیسی انتخاب و داده‌های مورد نظر جمع‌آوری شد. معیار ورود به مطالعه: زوج‌های جوانی که بیش از ده سال از ازدواج آنها نگذشته بود در صورت تمایل وارد مطالعه شده و پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند. ب. پس از بررسی پرسشنامه‌ها در صورتیکه افراد بیش از ده سال از ازدواج آنها گذشته بود، از فرایند ارزیابی پژوهش خارج شدند.

جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز در این پژوهش از سه ابزار گردآوری داده‌ها به شرح بهره گرفته شده است:

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی کولینز و رید (RAAS)^۱: این پرسشنامه توسط کولینز و رید (۱۵) به منظور بررسی سبک‌های دلبستگی در بزرگسالان ساخته شد. هدف این پرسشنامه خود ارزیابی از مهارت‌های ایجاد روابط و خود توصیفی شیوه شکل دهی روابط دلبستگی نسبت به چهره‌های دلبستگی نزدیک است. مشتمل بر ۱۸ گویه و سه بعد دلبستگی اضطرابی (A) که با سبک دلبستگی دو سوگرا مطابقت دارد. سبک نزدیک بودن (C) که با سبک دلبستگی ایمن مطابقت دارد و سبک وابستگی (D) که تقریباً عکس دلبستگی اجتنابی است و در طیف پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم طراحی شده است. ضریب پایایی این مقیاس توسط طاهائی و بنیسی (۹) در دو نوبت با ۳۰ نمونه و با فاصله دو هفته به میزان ۰/۹۰ ارزیابی و مورد تایید قرار گرفته است. همچنین روایی این مقیاس نیز توسط این دو پژوهشگر با استفاده از روایی سازه (تحلیل عاملی تاییدی) مورد بررسی و تایید قرار گرفته است.

پرسشنامه وسواس فکری عملی مادزلی (MOCI)^۲: این پرسشنامه توسط هاجسون و راجمن (۱۶) به منظور پژوهش در مورد نوع و حیطه مشکلات وسواسی تهیه شده است. که شامل ۳۰ ماده است که بعضی از آنها با کلید درست و بعضی با کلید غلط می‌باشد، دامنه نمره کل مادزلی بین ۰ تا ۳۰ است و دارای چهار مؤلفه وارسی^۳، تمیزی^۴، کندی^۵ و شک و سواسی^۶ است. دادفر (۱۷) ضریب پایایی کل آزمون را ۰/۷۸ و روایی همگرایی این پرسشنامه را ۰/۸۷ برآورد نموده است.

پرسشنامه سبک‌های حل تعارض زوجین رحیم (ROCI-II)^۷: پرسشنامه سبک‌های حل تعارض رحیم (۱۸) جهت اندازه‌گیری سبک‌های حل تعارض طراحی شد. این پرسشنامه دارای ۲۸ گویه بوده و هدف آن ارزیابی سبک‌های حل تعارض افراد در رابطه با همسر است. این پرسشنامه دارای پنج بعد (سبک یکپارچگی، سبک مسلط، سبک ملزم شده، سبک اجتناب کننده، سبک مصالحه) است و طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم است. حقیقی و همکاران (۱۹) پایایی این

^۱ Collins and Read Revised Adult Attachment Scale

^۲ Maudsley Obsessive Compulsive Inventory

^۳ Check variables

^۴ Cleanliness

^۵ Slowness

^۶ Obsessive doubt

^۷ Conflict Resolution Styles Questionnaire Rahim

پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های این پرسشنامه بین ۰/۷۰ تا ۰/۷۵ و برای کل مقیاس ۰/۷۸ مورد محاسبه و ارزیابی قرار داده و روایی آن را با استفاده از روایی سازه مورد تایید قرار داده‌اند.

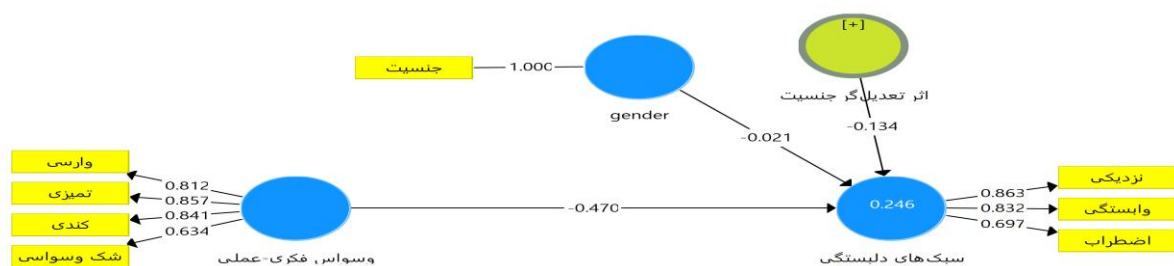
یافته‌ها:

اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان به این صورت بود که ۱۲۰ نفر را مردان و ۱۲۰ نفر را زنان تشکیل دادند. به منظور برازش مدل اندازه‌گیری یا مدل بیرونی از بررسی پایایی و روایی مدل استفاده شد و نتایج آن در ادامه ارائه شده‌اند. در برازش مدل بیرونیف سوالات و روابط آشکار بین متغیرها بررسی شدند. به منظور بررسی روایی واگرا یا روایی تشخیصی در سطح سازه، از روش فورنل لارکر^۱ استفاده شد.

جدول ۱. ماتریس فورنل - لارکر

متغیر	سبک‌های دلبستگی	وسواس فکری-عملی
سبک‌های دلبستگی	0.801	
وسواس فکری-عملی	-0.478	0.791

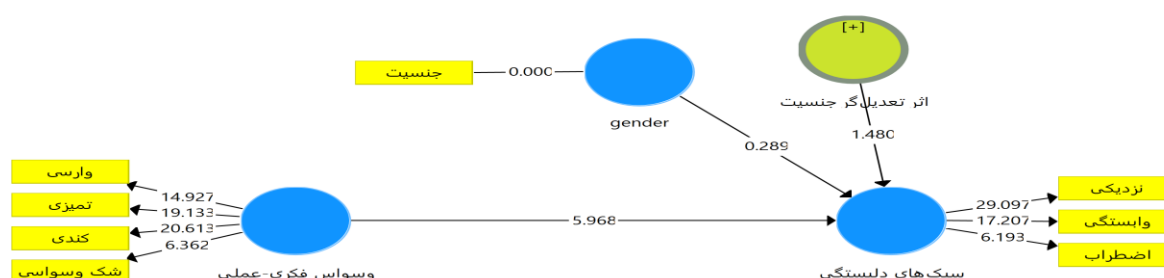
با توجه به جدول ۱، جذر میانگین واریانس استخراج شده هر یک از متغیرهای پژوهش از همبستگی میان دو متغیر پنهان، بیشتر است که نشان از روایی واگرایی مطلوب میان دو متغیر است. در ادامه به بررسی مدل اندازه‌گیری پرداخته شد. در شکل ۱ ضریب مسیر مدل درونی پژوهش ارائه شده‌اند.

شکل (۱) ضرایب مسیر مدل درونی پژوهش

^۱ Fornell & Larcker

در شکل ۱، علاوه بر ضرایب مسیر مدل درونی پژوهش، بار عاملی هر یک از خرده مقیاس‌ها ارائه شده است. بار عاملی همه خرده مقیاس‌ها بیشتر از ۰/۴ است و این پایایی مدل را تایید می‌کند. در شکل ۲ معنی‌داری ضرایب مسیر مدل درونی (t-value) ارائه شده است.

شکل ۲ بوت استرپ مدل (مقادیر t)

با توجه به یافته‌های شکل ۱ و ۲، ارزیابی ضرایب معنی‌داری مسیر با استفاده از ضرایب استاندارد شده مسیر و آمار t آزمون بررسی شد. نتایج این بررسی در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. ضرایب مسیر برآورد شده

مسیر	ضرایب	انحراف استاندارد	آماره t	احتمال
سبک‌های دلبستگی -> وسواس فکری-عملی	-0.470	0.079	5.968	0.000

به منظور بررسی فرضیه پژوهش از ضریب استاندارد شده مسیر و آماره t در نرم افزار Smart-PLS استفاده شد. زمانی که آماره t به دست آمده، از مقدار ۱/۹۶ بیشتر باشد، فرضیه پژوهش تایید می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۲، وسواس فکری-عملی، سبک‌های دلبستگی را به طور منفی و معناداری پیش‌بینی می‌کند. بدین ترتیب که افزایش وسواس فکری-عملی پیش‌بینی کننده کاهش دلبستگی در زوجین است.

($path\ coefficient = -0.470$, $Standard\ deviation = 0.079$, $t = 5.968$, $p < 0.0001$)

در پایان به منظور بررسی نقش تعدیل کننده جنسیت (متغیر اسمی) در تاثیر وسواس فکری-عملی بر سبک‌های دلبستگی از روش تحلیل گروهی^۱ رازولیت^۲ و همکاران استفاده شد. در این روش، ابتدا تمامی داده‌ها به تفکیک جنسیت، جدا می‌شوند، سپس داده‌های مربوط به مردان و زنان به طور جداگانه وارد مدل و بررسی می‌شوند. در این روش آماره t به صورت دستی^۳ محاسبه شد.

^۱ Group Analysis

^۲ Rasouli

^۳ از طریق فرمول زیر

جدول ۳. بررسی نقش تعدیل کننده جنسیت در رابطه وسواس فکری-عملی بر سبک‌های دلبستگی

مسیر		ضرایب		تعداد افراد		انحراف استاندارد		آماره t
سبک‌های > اثر تعدیل گر جنسیت		زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	مرد
دلبستگی		-	-	12	12	0.09	0.08	1.48
		0.13	0.12	0	0	0	6	0
		4	1					

با توجه به جدول ۳، مقدار t محاسباتی به دست آمده با استفاده از اطلاعات نرم افزار و جایگذاری در فرمول، کمتر از مقدار بحرانی ۱/۹۶ است؛ بنابراین، فرضیه نقش تعدیل کننده جنسیت در تاثیر وسواس فکری-عملی بر سبک‌های دلبستگی در زوجین تایید نشد.
بحث و نتیجه گیری:

اختلال وسواسی-عملی یک اختلال ناتوان کننده روانشناختی است که با تجربه افکار ناخوانده و انجام رفتارها و آیین‌های تکراری همراه است و وقت زیادی را از افراد مبتلا گرفته و بدین ترتیب بر سایر جنبه های زندگی نیز تاثیر منفی می گذارد. از جمله عواملی که اختلال وسواس فکری و عملی بر آن جدا از جنسیت تاثیر می گذارد سبک های دلبستگی می باشد. سبک های دلبستگی تعیین کننده قواعد عاطفی، شناختی و راهبردهایی است که واکنش های هیجانی را در افراد و روابط بین شخصی هدایت می کند. سبک های دلبستگی از منابع درون فردی هستند که می توانند سطح تنش و ناتوانی را در شرایط ناگوار تعدیل کنند و اثرات منفی تنش را کم رنگ تر جلوه دهند (۷).

با توجه به یافته ها متوجه می شویم وسواس فکری-عملی، سبک‌های دلبستگی را به طور منفی و معناداری پیش‌بینی می کند. بدین ترتیب که افزایش وسواس فکری-عملی پیش‌بینی کننده کاهش دلبستگی در زوجین است. نتیجه حاصل از فرضیه پژوهش با پژوهش های پاکوفته و اخلاقی (۲۰)، پوزا و همکاران (۲۱)، دسوکی و همکاران (۲۲)، تیبی و همکاران (۸) و خلیفات و منیرپور (۷) همسو

$$t = \frac{R1 - R2}{\sqrt{\left(\frac{(n1-1)2}{(n1+n2-2)} * s1\right) + \left(\frac{(n2-1)2}{(n1+n2-2)} * s2\right) * \left(\frac{1}{n1} + \frac{1}{n2}\right)}}$$

R1: ضریب مسیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته در گروه مردان

R2: ضریب مسیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته در گروه زنان

N1: تعداد مردان

N2: تعداد زنان

S1: خطای استاندارد مربوط به مسیر تأثیر متغیر مستقل بر وابسته در گروه مردان

S2: خطای استاندارد مربوط به مسیر تأثیر متغیر مستقل بر وابسته در گروه زنان

می‌باشد. به عنوان مثال تبیی و همکاران (۸) در پژوهش به بررسی تین موضوع پرداختند که آیا آسیب‌های دوران کودکی و سبک دلبستگی در یک دوره چهار ساله اختلال وسواس فکری-اجباری را پیش‌بینی می‌کند. نتایج این پژوهش نشان داد سبک دلبستگی ایمن به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده محافظتی به عنوان بهبود اختلال وسواس ظاهر شد. در پژوهش دیگری خلیفات و منیرپور (۷) به تبیین علائم وسواسی-جبری بر اساس سبک‌های دلبستگی و بیگانگی با نقش میانجی افسردگی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد اثر مستقیم و غیر مستقیم بیگانگی، سبک ایمن، سبک دوسوگرا و افسردگی بر علائم وسواس تأیید می‌شود. جهت تأثیر بیگانگی مثبت و جهت تأثیر سبک ایمن منفی و جهت اثر سبک دوسوگرا مثبت و جهت رابطه افسردگی مثبت است. همچنین شاخص‌های برازش بدست آمده در مجموع نشان از برازش قابل قبول داده‌ها با مدل دارد. خلیفات به این صورت نتیجه‌گیری کرد که تجارب اولیه مناسب در زمینه دلبستگی می‌توانند از اختلال وسواس در بزرگسالی جلوگیری کنند.

در تبیین یافته می‌توان گفت که بین اختلال وسواس فکری و عملی و سبک‌های دلبستگی در زنان و مردان ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. و بر اساس این متغیرها زنان و مردان نسبت به سبک‌های دلبستگی قابل تفکیک نیستند. از آنجا که بیگانگی به معنای احساس انفصال، جدائی و عدم پیوند ذهنی (شناختی) و عینی (کنشی) بین فرد و محیط پیرامون او یعنی جامعه، انسان‌های دیگر، ساختارهای اجتماعی و خود است و در اختلال وسواس نیز فرد از درستی کارهایی که انجام می‌دهد اطمینانی ندارد و خود را در برابر اعمالی که از وی سر می‌زند شرم‌منده و گناهکار می‌داند، اما کنترلی بر روی این اعمال ندارد، لذا امکان ابتلای فردی که دچار بیگانگی است به اختلال وسواس زیاد است. و در ادامه باید گفت اکثر مشکلات روانشناختی و اختلالات شخصیتی ریشه در کودکی و تجارب اولیه کودک دارند و هرچه این مراقبت به جلب اعتماد از سوی کودک به والدین ختم گردد، می‌تواند کودک را در طول زندگی از ابتال به مشکلات روانی محفوظ دارد و بر عکس این مطلب نیز صادق است. در ادامه می‌توان گفت با توجه به نقش بازنمایی‌های آسیب دیده و مختل فرد مبتلا به وسواس از خود و جهان چنین استنباط می‌شود که تجارب اولیه در زمینه دلبستگی از عوامل زمینه‌ساز باورهای ناکارآمد در اختلال وسواس فکری-عملی است. افراد با سبک‌های دلبستگی اضطراب به انعکاس عقاید منفی در مورد زندگی می‌پردازند و بدبین هستند و به اختلال‌های روانی مانند وسواس فکری-عملی دچار می‌شوند.

محدودیت‌های پژوهش: این پژوهش همانند هر تحقیقی دیگر دارای محدودیت‌هایی از جمله استفاده از ابزارهای خودگزارشده‌ی، به جای بررسی رفتار واقعی ممکن است دچار سوگیری باشد. این پژوهش روی زوج‌های جوان شهر کرمان انجام شده و با توجه به موقعیت زمانی و مکانی پژوهش از این رو نتایج این پژوهش را نمی‌توان به همه افراد تعمیم داد.

پیشنهادهای: بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی علاوه بر پرسشنامه جهت جمع‌آوری اطلاعات از روش مصاحبه نیز برای کشف اسنادهای افراد و مقایسه آن با داده‌های حاصل از پرسشنامه استفاده گردد. پیشنهاد می‌شود این پژوهش در بازه‌های زمانی دیگر و در مناطق دیگر کشور نیز انجام شود. نتایج این مطالعه نشان داد که می‌تواند اختلال وسواس فکری و عملی بر سبک‌های دلبستگی دارای تأثیرگذاری باشد لذا پیشنهاد می‌گردد آموزش‌های لازم سبک‌های دلبستگی برای مادران به منظور یادگیری سبک‌های فرزندپروری مبتنی بر دلبستگی مد نظر دست‌اندرکاران حوزه آموزش و پرورش قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی: در این پژوهش به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز کد اخلاق به شناسه IR.IAU.SHIRAZ.REC.1401.048 دریافت گردید. ملاحظات اخلاقی این پژوهش بدین شرح بود: در این پژوهش

پاسخدهی به پرسشنامه‌ها بدون ذکر نام انجام گرفت و به شرکت کنندگان در پژوهش اطمینان داده شد که داده‌های بدست آمده از هر نفر به طور محرمانه خواهد بود همچنین شرکت کنندگان توجیه شدند که شرکت در این پژوهش کاملاً اختیاری است.

تقدیر و تشکر: از تمامی عزیزانی که ما را جهت پیشبرد فرایند پژوهش حاضر در راستای دستیابی به هدف مورد نظر یاری رسانده‌اند تشکر و قدردانی بعمل می‌آید.

تعارض منافع: نویسندگان این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافعی در انجام و نگارش آن ندارند.

References:

- 1- Mohammadi Ahmadiabadi N, Doulatatabadi F. Investigating the Relationship between Resilience and Obsessive Beliefs among Women. Iranian Journal of Psychology and Behavioral Sciences, 2021; 6(25): 21-30. doi: 10.22034/PSYJ.2021.0621.0626
- 2- The comparison of Marital Satisfaction in OCD-pateints and normal individuals. Rooyesh 2019; 8 (2): 81-88. doi: [10.29252/shenakht.5.6.13](https://doi.org/10.29252/shenakht.5.6.13)
- 3- Rowe C, Deledalle A, Boudoukha A. H. Psychiatric comorbidities of obsessive-compulsive disorder: A series of systematic reviews and meta-analyses; Clinical psychology 2021; 78(4):469-484. <https://doi.org/10.1002/jclp.23240>
- 4- Soondrum T, Wang X, Feng Gao O, Liu Q, Fan J, Zhu X. The Applicability of Acceptance and Commitment Therapy for Obsessive-Compulsive Disorder: A Systematic Review and Meta-Analysis; Brain Sciences 2022; 12(5):656. <https://doi.org/10.3390/brainsci12050656>
- 5- Karayagız S, Oralhan B, Oralhan Z, Turabieh H, Khan M. Modeling of Compulsive Behavior Types of Obsessive-Compulsive Disorder Patients by Using the Data Mining Method; Computational and Mathematical Methods in Medicine 2022; 23: 8040622. <https://doi.org/10.1155/2022/8040622>
- 6- Falsafi S.H., Asgari M., Kordestani D. Develop a structural model of obsessive-compulsive disorder based on early maladaptive schemas, attachment styles, defense mechanisms, emotional self-regulation and anxiety. Medical journal of Mashhad University of medical sciences, 2021; 64(3): 3208-3223. doi: 10.22038/mjms.2021.18919
- 7- Khalifat Z., Monirpour N. Explanation of Obsessive-compulsive Symptoms based on Attachment Styles and Alienation by Mediating Role of Depression. Journal of Clinical Psychology, 2020; 12(1): 49-62. doi: 10.22075/jcp.2020.18727.1733
- 8- Tibi L, Oppen P, Balkom J.L, Merijn A, HendriksGert J.E. Anholta, Gideon. Childhood trauma and attachment style predict the four-year course of obsessive compulsive disorder: Findings from the Netherlands obsessive compulsive disorder study; Journal of Affective Disorders, 2020; 264:206-214. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.12.028>
- 9- Tahaei S.S., Banisi P. The Effectiveness of Effective communication training on attachment styles, social vitality and attitude to love in couples. New Approach in Educational Sciences, 2022; 4(2): 103-114. Doi: 10.22034/naes.2022.329040.1174.

- 10- Balbi J. Epistemological and theoretical foundations of constructivist cognitive therapies: Post-rationalist developments. doi: [10.1708/1009.10983](https://doi.org/10.1708/1009.10983)
- 11- Johnson LV. Attachment Styles: A Retrospective Study of Commercially Sexually Exploited Female Minors (Doctoral dissertation, The Chicago School of Professional Psychology). <https://www.proquest.com>
- 12- Theiss J, Mchugo M, Zhao M, Zald D. Neural Correlates of Resolving Conflict from Emotional and Nonemotional Distracters in Obsessive-Compulsive Disorder; Psychiatry Research: Neuroimaging, 2019; 284(2). <https://doi.org/10.1016/j.pscychresns.2019.01.001>
- 13- Frousakis N. N. Communication in married couples: Exploring the roles of betrayal and forgiveness [PhD Dissertation]. Knoxville: U.S state. Tennessee; 2010. https://trace.tennessee.edu/utk_graddiss/690/
- 14- Madanifar M., Esmaili M., Farahbakhsh K., Asgari M. Conceptual Expansion of Couple Conflict from the Perspective of Ethics Based on the Ethical works of Imam Khomeini. The Women and Families Cultural-Educational, 2022; 17(58): 11-41. [20.1001.1.26454955.1401.17.58.1.0](https://doi.org/10.26454/955.1401.17.58.1.0)
- 15- Collins NL. Revised adult attachment scale. Behavior therapy. 1996. <https://doi.org/10.1037/t19162-000>
- 16- Rachman SJ. Obsessional-compulsive disorders. International handbook of behavior modification and therapy 1982: 749-766. Boston, MA: Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-7275-6_24
- 17- Kajbaf M.B., Khosravi Z. The Relationship between Coronavirus Anxiety and Obsessive-Compulsive Disorder in Housewives. Journal of Clinical Psychology, 2022; 13(4): 77-85. Doi: 10.22075/jcp.2021.23119.2128. doi: [10.22075/jcp.2021.23119.2128](https://doi.org/10.22075/jcp.2021.23119.2128)
- 18- Rahim A, Civelek I, Liang FH. A process model of social intelligence and problem-solving style for conflict management. International Journal of Conflict Management. 2018 Aug 13; 29(4): 487-99. <https://doi.org/10.1108/IJCM-06-2017-0055>
- 19- Haghighi H., Zarei E., GHaderi F. Factor structure and psychometric characteristics conflict resolution styles questionnaire Rahim (ROCI-II) in Iranian couples. Family Counseling and Psychotherapy, 2012; 2(1): 534-562. [20.1001.1.22516654.1391.2.1.7.2](https://doi.org/10.22516/54.1391.2.1.7.2)
- 20- Pakoofteh A, Akhlaghi H. The relationship between attachment style, defense mechanisms and rumination with obsessive beliefs in women. Rooyesh 2018; 6 (4): 197-216. [20.1001.1.2383353.1396.6.4.4.2](https://doi.org/10.23833/53.1396.6.4.4.2)
- 21- Pozza A, Dettore D, Marazziti D, Doron G. Facets of adult attachment style in patients with obsessive-compulsive disorder; Journal of Psychiatric Research 2021; 144(6):1-14. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.09.045>
- 22- Dessoki H, Sadek M, Abd Elrassol H, El-Sayed S. Gender-related romantic attachment and serum oxytocin level difference in adult patients with obsessive compulsive disorder; Middle East Current Psychiatry 2021; 28(1):28-76. <https://doi.org/10.1186/s43045-021-00159-9>

